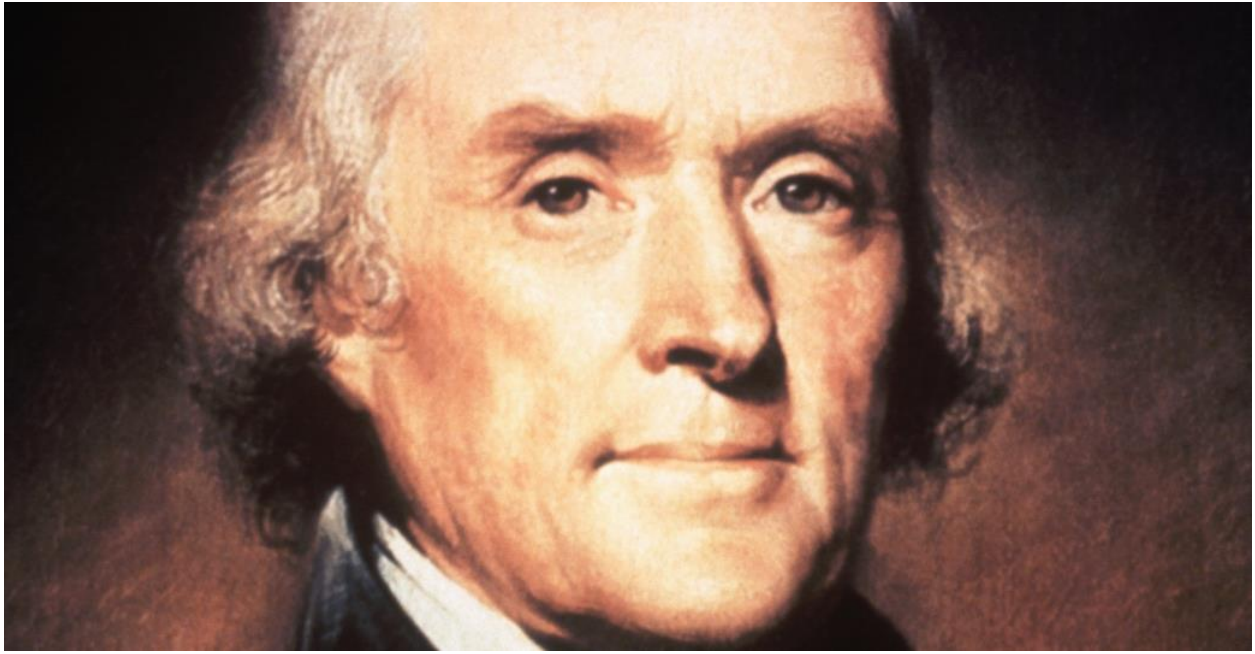

Thomas Jefferson & De Franse Revolutie 1789-1795

Avon Sensius van der Meulen

Avon Sensius van der Meulen
4035836

a.a.sensiusvandermeulen@student.uu.nl

OS III Bachelor scriptie

dr. G. de Bruin

12890 woorden

Index

Inleiding	3
Theoretisch kader	4
Ambassadeur in Frankrijk	7
Minister van buitenlandse zaken	11
Proclamatie van Neutraliteit	16
De Genet Affaire	19
De Jay Missie	24
Conclusie	26
Bibliografie	28

Inleiding

Toen in 1789 de Franse Revolutie een aanvang nam, was een van de *founding fathers* van de nog jonge Verenigde Staten ooggetuige van de ontwikkelingen in Frankrijk tot september 1789. Deze ooggetuige was Thomas Jefferson, die van 1784 tot en met 1789 ambassadeur in Frankrijk was voor de Verenigde Staten. Als auteur van de Amerikaanse Onafhankelijkheidsverklaring en bevriend met markies de Lafayette alsmede vele andere invloedrijke Franse intellectuelen via wie hij eveneens de inhoud van de Franse *Déclaration des Droits de l'Homme et du Citoyen de 1789* beïnvloedde, werd Jefferson een spil in de Franco-Amerikaanse relaties. Te meer daar hij na zijn ambassadeurschap tot 1793 de post van Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken bekleedde. De hoofdvraag van deze scriptie is dan ook:

Hoe stond Thomas Jefferson tegenover de Franse Revolutie en de radicalisering ervan en welke invloed hadden deze sentimenten op zijn stellingname in de Amerikaanse (buitenlandse) politiek in de jaren 1789-1794?

Door middel van een *case study* van Thomas Jefferson in bovengenoemde periode op basis van een comparatieve analyse van primaire en secundaire literatuur, waar ik mijn eigen bevindingen tegen afzet, moet dat in de conclusie leiden tot de formulering van een antwoord op deze hoofdvraag. Ten behoeve van een logische structuur zal ik dit doen aan de hand van zes chronologische deelvragen, die elk een belangrijke episode behandelen inzake Jefferson's rol in de Amerikaanse politiek en de trans-Atlantische relatie met Frankrijk in de periode 1789-1794.

- Hoe keek Thomas Jefferson als ambassadeur in Frankrijk aan tegen het uitbreken van de Franse Revolutie en hoe is zijn houding uit zijn geesteswereld te verklaren?
- Hoe keek Thomas Jefferson als secretary of state aan tegen de ontwikkeling en radicalisering van de Franse Revolutie in de jaren 1790-1793?
- Welke Amerikaanse buitenlandse politiek stond Thomas Jefferson als secretary of state voor en welke rol speelde zijn houding tegenover de Franse Revolutie daarbij?
- Waarom wees Thomas Jefferson de proclamatie van neutraliteit in 1793 af en welke gevolgen had dat?
- Hoe stond Thomas Jefferson tegenover de 'Citizen Genet Affair' in 1793 en welke invloed had deze op zijn houding tegenover de Franse Revolutie?
- Waarom bestreed Thomas Jefferson het 'Jay Treaty' van 1794 te vuur en te zwaard en welke rol speelde zijn houding tegenover de Franse Revolutie daarbij?

Interessant in dit onderzoek is dat er in deze periode een sterke wisselwerking is tussen het Amerikaanse buitenlandse beleid en de binnenlandse politiek. Zo beïnvloedde de Franse Revolutie niet alleen de binnenlandse politieke agenda van de Verenigde Staten en werden de ontwikkelingen in Frankrijk ook ronduit misbruikt voor binnenlandse politieke doeleinden, maar andersom beïnvloedden de binnenlandse politieke verhoudingen ook het Amerikaanse buitenlandbeleid. Deze deelvragen zullen dan ook het spanningsveld blootleggen tussen de binnenlandse politieke verhoudingen en de effectuering van het Amerikaanse buitenlandbeleid met als centrale thema de rol van Thomas Jefferson hier in.

Theoretisch Kader

Er is al een bibliotheek vol geschreven over zulk een illustere figuur als Thomas Jefferson. Als *founding father* van de Verenigde Staten en auteur van de Amerikaanse Onafhankelijkheidsverklaring is zijn invloed op het Amerikaanse proces van *nation building* niet te onderschatten. Mede door zijn nauwe betrokkenheid bij en indirecte invloed op de Franse Revolutie staat Jefferson ook aan de basis van de moderne geschiedenis. Zijn tot op de dag van vandaag actuele gedachtegoed is vervat in een doctrine die de volgende principes omvat: een kleine staat, onvervreembare rechten van het individu, de superioriteit van een agrarische economie en een buitenlandbeleid op basis van een egalitaire democratische ideologie in associatie met de waarden van de Franse Revolutie.¹ Deze vorm van constitutionalisme wordt ook wel Jeffersonianisme genoemd in de Verenigde Staten. Nu is het niet de bedoeling om het Amerikaanse constitutionalisme of het proces van *nation building* te onderzoeken in deze scriptie. Het is slechts duiding van de relevantie van de rol die Jefferson hierin gespeeld heeft. Dat blijkt al uit de definitie Jeffersonianisme.

Uit die term kan echter ook iets anders opgemaakt worden. Tot voor kort waren de meeste werken die over Thomas Jefferson verschenen te kenmerken als een soort van hagiografieën. Dat is niet verwonderlijk gezien de status van de Amerikaanse politicus. Jarenlang werd Jefferson vereerd als een soort heilige. Vanaf het laatste kwart van de twintigste eeuw ziet men echter steeds vaker auteurs die ook kritisch durven te zijn op hun held zoals Conor Cruise O'Brien in zijn boek *The Long Affair*. Nu is het lastig om met nieuwe inzichten te komen nadat er al zoveel geschreven is over Jefferson, maar het is weldegelijk interessant om de verschillen tussen de oudere en de nieuwere werken over Thomas Jefferson te belichten. In de internationale historiografie blijkt de relatie tussen de Amerikaanse Onafhankelijkheidsoorlog en de Franse Revolutie bovendien een hardnekkig debat. Zowel de Amerikanen als de Fransen mogen graag denken dat hun beider Revoluties op zichzelf staande unieke gebeurtenissen zonder precedent zijn. In deze scriptie ga ik dat niet onderzoeken. Het is echter wel relevant om met dit onderzoek te pogen de dwarsverbanden bloot te leggen en welke rol Thomas Jefferson daarin vervulde. Zoals gezegd heeft Jefferson via Lafayette invloed uitgeoefend op de tekst van de Franse *Déclaration des Droits de l'Homme et du Citoyen de 1789* en andersom stond de Franse Revolutie aan de basis van de ontwikkeling van het partijsysteem in de Amerikaanse politiek. Men zou kunnen zeggen dat de Franse Revolutie geïnternaliseerd werd in de Amerikaanse politiek door de strijd tussen de federalisten en de republikeinen. Of was de Franse Revolutie juist een stok waar men de spreekwoordelijke hond mee wilde slaan?

Men kan in ieder geval stellen dat de Franse Revolutie in hoge mate heeft bijgedragen aan het zelfbewustzijn, de consolidatie en *nation building* van de Verenigde Staten. Dit proces had een veel langere looptijd dan de in deze scriptie te onderzoeken periode, maar door de diverse cruciale posities die Thomas Jefferson zowel in de binnenlandse als de buitenlandse Amerikaanse politiek heeft ingenomen, is zijn houding tegenover de Franse Revolutie en zijn visie op het Amerikaanse beleid in de periode 1789-1794 cruciaal gebleken in de ontwikkeling van de Verenigde Staten. De meeste wetenschappers zijn het er dan ook over eens dat Jefferson met zijn visie leidend was in de vroege Amerikaanse internationale betrekkingen en zodoende de grondslag heeft gelegd voor het Amerikaanse buitenlandbeleid. Wel bestaan er diepgaande meningsverschillen over de interpretatieve en filosofische

¹ R.B. Bernstein, 'Thomas Jefferson and Constitutionalism', in F. Cogliano, *A Companion to Thomas Jefferson* (2011) 427/428.

benadering die men toeschrijft aan Jefferson.² Dit zal echter verder geëxpliciteerd worden in de komende hoofdstukken. Niettemin, had de Verenigde Staten er zonder deze *founding father* wel eens heel anders uit kunnen zien.

Waar zelfs de meest fervente voorstanders van democratie begonnen te twijfelen of zich afkeerden van de Franse Revolutie toen de Terreurfase aanbrak, bleef Jefferson geloven in de Franse Revolutie. Hij geloofde dat de Franse Revolutie het Amerikaanse experiment zou bevestigen en over de wereld zou verspreiden. Volgens hem hing politiek succes in eigen land af van het succes van de Franse legers in Europa en Frankrijk in de steek laten zou het republikanisme in eigen land ondermijnen.³ Voor Jefferson waren de Franse en de Amerikaanse Revolutie geïntegreerd als onvervreembare onderdelen van de 'heilige strijd voor vrijheid'.⁴ De redenen hiervoor waren gelegen in zijn strijd tegen de federalisten in eigen land. Zijn anti-Britse en anti-monarchistische houding speelden eveneens een belangrijk rol. Hoewel met het radicaliseren van de Franse Revolutie zijn steun voor de revolutionaire zaak taande, zou deze juist door bovengenoemde context niet verdampen. De Franse revolutionairen stredden voor een constitutie en dat was een strijd die hij in eigen land ook voerde tegen de federalisten, die hij hekelde vanwege het oprekken van de constitutie met zogenaamde *implied powers* en zelfs beschuldigde van onconstitutioneel handelen.⁵ Onder meer met deze standvastigheid heeft Jefferson een stempel op de geschiedenis van de Verenigde Staten gedrukt. Jefferson was de spil tussen de Amerikaanse politiek en de Franse Revolutie en dat maakt dit onderzoek relevant.

Het gaat in dit onderzoek specifiek om de houding en visie van Thomas Jefferson ten aanzien van de Franse Revolutie en hoe deze zich ontwikkelde gaandeweg belangrijke historische gebeurtenissen zoals de Franse Verklaring van de Rechten van de Mens, de Terreurfase, de Amerikaanse proclamatie van neutraliteit, de *Citizen Genet Affair* en het Jay Treaty. De gevolgen van de houding en visie van Thomas Jefferson zijn dan natuurlijk ook van belang, want daarin ligt de relevantie van het essay. Dit zal in het vervolg ook blijken uit de correspondentie van Jefferson, die minstens zoveel over hemzelf zegt als over de Franse Revolutie.⁶ Het gaat echter uitdrukkelijk niet om de totstandkoming van het Amerikaanse beleid, de Frans-Amerikaanse betrekkingen of de ontwikkeling van de Amerikaanse staat. Dit is slechts de context dan wel het perspectief van Jeffersons' houding en handelen en dienen vooral ter duiding en illustratie. De houding van Jefferson tegenover de Franse Revolutie in de jaren 1789-1794 was een katalysator voor de Amerikaanse binnenlandse politiek en het oogmerk van dit onderzoek is om met een op zichzelf staande verklaring hiervoor te komen.

² L. Sadosky, 'Jefferson and International Relations', in F. Cogliano, *A Companion to Thomas Jefferson* (2011) 201.

³ C. Thomas, *American Neutrality in 1793: A Study in Cabinet Government* (1931) 14/15.

⁴ C. C. O'Brien, *The Long Affair. Thomas Jefferson and the French Revolution 1785-1800* (1996) 68.

⁵ R.B. Bernstein, 'Thomas Jefferson and Constitutionalism', in F. Cogliano, *A Companion to Thomas Jefferson* (2011) 427/428.

⁶ Conor Cruise O'Brien, *The Long Affair. Thomas Jefferson and the French Revolution 1785-1800* (1996) 65.

Deze scriptie bouwt dan ook voort op de eerdere literatuur en beschouwt de discrepantie tussen recente en oudere werken. Voorts waag ik me aan een schets van het conceptuele perspectief van de staatsman Thomas Jefferson. De belangrijkste hypothesen en concepten die hierin behandeld worden zijn: liberalisme, republikanisme, constitutionalisme, idealisme of realisme, de wijze van internalisering van de Franse Revolutie in de Amerikaanse politiek alsmede de dwarsverbanden tussen de Amerikaanse en de Franse Revolutie. Deze hypothesen en concepten zijn integraal voor de beantwoording van de deelvragen en uiteindelijk moet dit dan leiden tot een afgewogen en gebalanceerd beeld van de houding van Thomas Jefferson, waarmee zodoende de hoofdvraag verklaard kan worden.

Ambassadeur in Frankrijk

Voordat Thomas Jefferson eindelijk zijn aanstelling als Amerikaans ambassadeur in Frankrijk accepteerde in 1784 was hij al twee keer eerder voor een missie naar Frankrijk door het Congres gevraagd. Zowel in 1776 als 1781 bedankte hij voor de eer. Niet vanwege antipathie voor Frankrijk – hij was de Fransen juist dankbaar voor hun steun in de Amerikaanse Onafhankelijkheidsoorlog – maar omdat hij in 1776 te druk bezig was met het organiseren en besturen van de staat Virginia, waar hij vandaan kwam. In 1781 weigerde hij om dezelfde reden, maar ook omdat zijn vrouw terminaal ziek was en hij haar bij wilde staan in haar doodstrijd. Niettemin was hij zich bewust van wat hij opgaf blijkens het volgende citaat in een brief naar Lafayette in 1781: *“An opportunity, the only one I ever had and perhaps ever shall have of combining public service with private gratification, of seeing countries whose improvement in science, in arts, and in civilization it has been my fortune to admire at a distance but never to see.”*⁷ Volgens Henry Adams, die Jefferson karakteriseerde als een onevenwichtig mix van conflicterende standpunten, komt zijn houding inzake zijn weigeringen, maar tegelijkertijd ook de spijt daarvan, voort uit een gespleten wereldbeeld verdeeld tussen universalistische en provinciale tendensen. Sinds Adams schetsen diverse auteurs een beeld van hem zwevend tussen dat van een republikeinse Virginiaanse patriot, een bekrompen Anglo-Amerikaanse racist, een elitaire volger van de Europese cultuur, een trotse Amerikaanse nationalist, een advocaat van Amerikaans imperialisme en een humanist.⁸ Deze tegenstellingen lijken lastig te verenigen en meerdere auteurs hebben zich dan ook afgevraagd of Jefferson wellicht een hypocriet was. Dat is moeilijk vast te stellen, maar uit zijn brieven naar verschillende correspondenten blijkt wel duidelijk dat Jefferson de kunst verstond om verschillende maskers te kunnen opzetten. Een handige eigenschap voor iemand die vanaf 1784 de lijnen voor de Amerikaanse diplomatie moest gaan uitzetten in Frankrijk.

Jefferson's uiteindelijke acceptatie van zijn aanstelling als ambassadeur in Frankrijk in 1784 kan wellicht deels worden opgevat als een vlucht. In 1782 was zijn geliefde vrouw overleden en hij kon zich slechts moeizaam over dat verlies heen zetten. Zijn tijd in Frankrijk zou echter van bepalende en cruciale invloed zijn voor de rest van zijn loopbaan. Ondanks zijn depressie was hij zich niettemin sterk bewust van zijn taken als diplomaat in Frankrijk. De twee belangrijkste politieke doelen die Jefferson wilde verwezenlijken tijdens zijn termijn als ambassadeur in Frankrijk waren het sluiten van commerciële verdragen met Frankrijk om de Amerikaanse economie minder afhankelijk te maken van exporten naar Engeland en daarnaast de verzekering van het behoud van Franse militaire steun als tegenwicht tegen mogelijke Engelse agressie.⁹ Anglofobie is dan ook een rode draad in het leven van Thomas Jefferson.¹⁰ Hoewel hij door zijn tijdgenoten en een grote schare auteurs die over hem hebben geschreven, beschouwd wordt als een Francofiel waren de meeste van zijn beslissingen ingegeven door een achterdocht en aversie jegens Engeland en zo ook zijn blijvende steun voor de Franse Revolutie toen deze de terreurfase inging, maar hierover later meer. Voordat de Franse Revolutie uitbrak, bestond er bij Jefferson geen misverstand over de houding van Frankrijk jegens de Verenigde Staten. Frankrijk wilde dat de V.S. sterk genoeg was om

⁷ L.S. Kaplan, *Jefferson and France* (1967) 16/17.

⁸ H. Spahn, 'Thomas Jefferson, Cosmopolitanism, and the Enlightenment', in F. Cogliano, *A Companion to Thomas Jefferson* (2011) 364/365.

⁹ L.S. Kaplan, *Jefferson and France* (1967) 19.

¹⁰ I. Mclean, 'Paris Years of Thomas Jefferson', in F. Cogliano, *A Companion to Thomas Jefferson* (2011) 110.

Engeland te kunnen weerstaan, maar tegelijkertijd zwak genoeg om afhankelijk te blijven van Franse economische en politieke steun.¹¹

Deze opstelling maakte het voor hem moeilijker om zijn economische doelen te bereiken in het Frankrijk van het Ancien Régime dat nog het economische paradigma van het mercantilisme hanteerde, terwijl hij vrijhandel propageerde. Niettemin had Jefferson op het persoonlijke vlak een bijzonder plezierige tijd in Frankrijk zo lijkt het. Hij verslond de Franse cultuur gretig zo blijkt uit zijn Autobiografie en de *Papers of Thomas Jefferson*. Hij genoot van de kunst, architectuur, muziek, wijn, het eten en de sociale omstandigheden. Zaken die hij ook mee terugnam naar Amerika om ze daar te introduceren.¹² Toch zijn er ook andere geluiden. Zo zegt O'Brien dat uit zijn correspondentie naar Amerikaanse vrienden blijkt dat Jefferson heimwee had. Bovendien had hij geen goed woord over voor de Franse koning en aristocratie, die het land regeerden. Het contrast was dan ook groot tussen de Oude en de Nieuwe Wereld. Bernstein spreekt zelfs over een desillusie, die zou blijken uit een brief van Jefferson naar James Monroe in 1785 waarin eerstgenoemde de Amerikaanse onschuld, vrijheid en deugd afzette tegen Europese corruptie en decadentie. Hij zou er zelfs zozeer door getraumatiseerd zijn dat hij terug in de Verenigde Staten een levenslange strijd voerde tegen monarchistische tendensen en de kleinste signalen van corruptie.¹³ Daar valt wat voor te zeggen gezien de hevigheid van zijn verzet tegen het in zijn ogen oprekken van de Amerikaanse constitutie door de zogenaamde *implied powers* waar Alexander Hamilton zich hard voor maakte. Met zijn reizen door Frankrijk zag hij daarnaast met zijn eigen ogen hoe de overgrote meerderheid van het Franse volk leed onder het corrupte Franse bestuur. Dit ontlokte aan Jefferson de uitspraak dat het Franse volk geen materiaal was voor zelfbestuur als ze zich op een dergelijke wijze laten onderdrukken. *"Not only are the French not the free-minded people we in America think they are, but it would take them a thousand years to achieve America's political accomplishments."*¹⁴

Uit bovenstaand citaat blijkt niet alleen een duidelijke distantie tot de Frankrijk, maar ook een sterk Amerikaans nationalisme. Hoewel hij zich naar beste vermogen inzette voor de Amerikaanse belangen in Frankrijk was hij niet heel erg betrokken bij de ontwikkelingen in Frankrijk in aanloop naar de Franse Revolutie en placht hij deze ook te onderschatten. Pas aan de vooravond van de bijeenkomst van de Assemblée de Notables in 1787 begon hij de legaal-financiële crisis wat serieuzer te nemen.¹⁵ Desondanks besluit hij in 1788 nog om van een diplomatieke reis naar Holland via een omweg voor zijn eigen plezier terug te keren naar Parijs. Ondertussen was hij in 1786 ook nog verliefd geworden op de getrouwde Maria Cosway, wat vervolgens spaak liep, omdat haar man haar weer mee terug naar Engeland kwam en dat bezorgde Jefferson eveneens hoofdbrekens.¹⁶ Dit zal mede zijn gebrekkige interpretatie van de gebeurtenissen in Frankrijk verklaren. Zijn biograaf George Tucker zegt daarentegen dat Jefferson's visie op de gebeurtenissen gedetailleerd, correct en accuraat was om even later te stellen dat zijn brieven nog niet de flauwste indruk geven van de gebeurtenissen in Frankrijk. Dit zou volgens Tucker komen, omdat Jefferson niet aan effectbejag deed maar accuratesse beoogde.¹⁷ Dat lijkt toch een contradictie en een

¹¹ Ibidem, 31.

¹² I. Mclean, 'Paris Years of Thomas Jefferson', in F. Cogliano, *A Companion to Thomas Jefferson* (2011) 112.

¹³ R.B. Bernstein, 'Thomas Jefferson and Constitutionalism', in F. Cogliano, *A Companion to Thomas Jefferson* (2011) 424.

¹⁴ TJ aan George Wythe, 13 augustus 1786.

¹⁵ C. C. O'Brien, *The Long Affair. Thomas Jefferson and the French Revolution 1785-1800* (1996) 39.

¹⁶ J. Haidt, *The Righteous Mind: Why Good People Are Divided By Politics And Religion* (2012) 34.

¹⁷ G. Tucker, *The Life of Thomas Jefferson, Third President of the United States* (1837) 246/247.

poging tot verbloeming. Voor zijn informatie verliet de Amerikaanse diplomaat zich bovendien bijna volledig op de informatie van slechts één bron: Lafayette. Dit staat haaks op de normale diplomatieke praktijk en had als consequentie dat Jefferson de gebeurtenissen in Frankrijk voornamelijk waarnam door de ogen van slechts één sociale groep in het onrustige land.

Zoals gezegd hechtte Jefferson sterk aan zijn thuisland en deed dat in de jaren 1787-88 zo mogelijk nog meer toen hij gepreoccupeerd raakte door de inwerking stelling van de nieuwe Amerikaanse constitutie waar hij niet onverdeeld gelukkig mee was. Het beïnvloedde eveneens zijn rapportages over de toestand in Frankrijk. Door de nieuwe Amerikaanse constitutie kreeg hij het idee dat het liberalisme en republikanisme in eigen land onder druk kwamen te staan, waardoor zich bij hem het idee ontwikkelde dat het ontluikende Franse liberalisme en republikanisme dat in zijn eigen land kon versterken.¹⁸ Het voedde zijn toch al sterke anti-monarchistische sentimenten in Frankrijk. Zoals vermeld blokkeerde de Franse monarchie en aristocratie met hun mercantilisme een vrijhandelsregime tussen de Verenigde Staten en Frankrijk.¹⁹ Deze zaken tezamen maakten hem een adept van de Franse Revolutie en zorgden voor een grotere betrokkenheid in 1789. Dat was echter geen betrokkenheid vanwege affiniteit met de Franse belangen, maar met de Amerikaanse belangen. Deze verloor hij nimmer uit het oog en hij was dan ook bereid eventuele Franse zwakte uit te buiten.²⁰ Hij schepte zelfs plezier in de Franse financiële problemen, want dit zou hem als diplomaat economische openingen bieden.²¹ Als Jefferson daadwerkelijk zo betrokken zou zijn geweest bij de Fransen dan was zijn sociale kring groter geweest en had hij wel Frans geleerd gedurende zijn verblijf aldaar.²²

Als auteur van de Amerikaanse Onafhankelijkheidsverklaring is het bovendien evident dat Jefferson in aanleg al sympathie heeft voor de idealen en waarden van de Franse Revolutie. Er kan echter wel een scheiding aangebracht worden binnen de Verlichting tussen twee stromen; de Engelse en de Franse. Er is onder historici geen algehele sluitende consensus of Jefferson adept was van beide stromingen of alleen de Engelse aanhanger. Duidelijk is wel dat Jefferson opgroeide met de werken van Engelse denkers als John Milton, Edward Coke, James Harrington en John Locke.²³ Diverse auteurs claimen daarnaast dat Jefferson's tekst voor de Onafhankelijkheidsverklaring is beïnvloed door de werken van kardinaal Bellarmine, Jean-Jacques Burlamaqui, Lord Kames en Thomas Paine. Zelf noemde Jefferson Aristoteles, Cicero, Paine en Algernon Sidney als invloeden.²⁴ Tot nu toe zit er in dit lijstje slechts één Fransman tussen. Niettemin zijn er ook auteurs die beweren dat Jefferson toch meer affiniteit had met de Franse *philosophes* dan over het algemeen wordt aangenomen. Dit zou dan bijvoorbeeld blijken uit de anekdote waarin hij de regering van de staat Virginia uit eigenbelang de *Encyclopédie* van Denis Diderot en Jean le Rond d'Alembert liet aanschaffen, waarna hij het werk notoir lang in eigen bezit hield.²⁵ Toch kan men wel uit het voorgaande concluderen dat Jefferson vooral uit praktische en doelmatige overwegingen betrokken was bij de Franse zaak. Dus toen de Amerikaanse ambassadeur in 1789 betrokken raakte in de stroomversnelling van ontwikkelingen in Frankrijk en illustere mannen als Mirabeau, Condorcet en

¹⁸ C. C. O'Brien, *The Long Affair. Thomas Jefferson and the French Revolution 1785-1800* (1996) 51.

¹⁹ L. Sadosky, 'Jefferson and International Relations', in F. Cogliano, *A Companion to Thomas Jefferson* (2011) 209.

²⁰ L.S. Kaplan, *Jefferson and France* (1967) 33.

²¹ TJ aan John Jay, 30 september 1789.

²² C. C. O'Brien, *The Long Affair. Thomas Jefferson and the French Revolution 1785-1800* (1996) 36.

²³ C. G. Bowers, *Jefferson and Hamilton. A classic study of America's greatest antagonists* (1966) 96..

²⁴ L.S. Kaplan, *Jefferson and France* (1967) 5.

²⁵ H. Spahn, 'Thomas Jefferson, Cosmopolitanism, and the Enlightenment', in F. Cogliano, *A Companion to Thomas Jefferson* (2011) 366.

natuurlijk Lafayette ontving in zijn ambtswoning waar de preliminaire ontwerpen voor de *Déclaration des Droits de l'Homme et du Citoyen de 1789* werden opgesteld en Jefferson ze van advies voorzag, was dat zeer waarschijnlijk indachtig de Amerikaanse belangen. Bovendien zo schreef Jefferson aan James Madison dat het een natuurlijk recht van een volk was om in opstand te komen wanneer het contract tussen heerser en volk verbroken was en zag hij duidelijke parallellen tussen de Franse situatie en de Amerikaanse in 1775.²⁶

²⁶ TJ aan James Madison, 20 december 1787.

Minister van Buitenlandse Zaken

Hoewel Jefferson zijn Franse vrienden bij het opstellen van de *Déclaration des Droits de l'Homme et du Citoyen* nog gematigdheid had geadviseerd in 1789 en hij bewust koos voor samenwerking met Lafayette in plaats van met Condorcet, omdat de eerste invloedrijker en minder radicaal was, leek het er op dat hij eenmaal terug in de Verenigde Staten escalatie van de Franse Revolutie ook niet afkeurde. Jefferson geloofde niet dat de Fransen, die nog maar net bezig waren het juk van het feodalisme af te schudden, eenzelfde diepgaande grondwet aankonden als waar in zijn thuisland aan gewerkt werd. Het zou Frankrijk in bloedige anarchie storten zo meende hij.²⁷ Het zou Frankrijk vatbaar maken voor tirannie.²⁸ Nog voor zijn terugkeer naar Amerika maakte hij als ooggetuige van de bestorming van de Bastille de ontsporing van het hervormingsproces in Frankrijk mee, maar deze bloedige episode leek hem niet bijzonder te storen. Zo schreef hij aan Maria Cosway: *"The cutting off heads is become so much a la mode, that one is apt to feel of a morning whether their own is on their shoulders."*²⁹ Eenmaal terug in de Verenigde Staten is er weinig over van Jefferson's houding van gematigdheid of geksheerende distantie. Mede door de grote afstand tussen Amerika en Europa was de Franse Revolutie een puur ideologisch concept geworden, dat los kwam te staan van menselijk handelen en de feitelijke gebeurtenissen. Jefferson verbond zijn complete politieke kapitaal aan het welslagen van de Franse Revolutie. Hij zag zichzelf als de profeet van de vrijheid en dus kon de Franse Revolutie in zijn ogen niets fout doen. Tussen 1790 en 1793 was de Franse Revolutie in zijn ogen een onvervreemdbaar onderdeel van de heilige queeste naar vrijheid zoals opgetekend in de Amerikaanse Onafhankelijkheidsverklaring. Vraagtekens plaatsden bij de Franse Revolutie was ketterij en deze aanvallen blasfemie. Voor Jefferson stond de Franse Revolutie dan ook niet op zichzelf, maar bestond deze slechts als kwestie in de interne Amerikaanse politiek en als abstract idee van de vrijheid.³⁰

Deze houding van Jefferson ten aanzien van de Franse Revolutie kwam voort uit zijn levenslange streven om de Verenigde Staten te bevrijden van de economische en politieke grip van Engeland op zijn eigen land. Frankrijk was voor hem het middel om dat doel te bereiken.³¹ Waar Kaplan stelt dat de conceptie van Jefferson van de Franse Revolutie radicaal veranderde tussen 1790 en 1793 vanwege de behoeftes van zijn politieke partij en door de Europese coalitie van koningen tegen Frankrijk, ben ik eerder geneigd me aan te sluiten bij O'Brien, die zich op het standpunt stelt dat Jefferson's beleid als minister van buitenlandse zaken vanaf de start welwillend stond tegenover elke vorm die de Franse Revolutie aannam. Dit was het gevolg van het wantrouwen dat hij jegens Engeland koesterde, maar ook vanwege de monarchistische tendensen die hij waarnam in publicaties en beleidsvoorstellen van John Adams en Alexander Hamilton. Het waren de Nootka Sound crisis en de publicatie van de *Discourses on Davila* van Adams in 1790 die ertoe leidden dat Jefferson als apologeet van de Franse Revolutie optrad in de Verenigde Staten. De Nootka Sound crisis openbaarde een schisma binnen de ministerraad van president George Washington. De crisis draaide om een conflict tussen Engeland en Spanje waarbij de V.S. dreigde omcirkeld te worden door Engeland zo vreesde Jefferson en hij stond een hardere lijn voor jegens de Britten dan Hamilton. Omdat Washington graag een handelsverdrag met de Britten wilde sluiten, besloot Hamilton zelf onderhandelingen te openen met de Britse afgezant vanuit de overtuiging dat economie de

²⁷ I. Mclean, 'Paris Years of Thomas Jefferson', in F. Cogliano, *A Companion to Thomas Jefferson* (2011) 115-117.

²⁸ L.S. Kaplan, *Jefferson and France* (1967) 35.

²⁹ TJ aan Maria Cosway, 25 juli 1789.

³⁰ C. C. O'Brien, *The Long Affair. Thomas Jefferson and the French Revolution 1785-1800* (1996) 81, 119, 130 & 137.

³¹ L.S. Kaplan, *Jefferson and France* (1967) 59.

basis van internationale betrekkingen is en dat deze stap dus zijn goed recht was als minister van financiën. Daarmee overschreed Hamilton de grenzen van het toelaatbare en überhaupt van zijn werkterrein als minister van financiën in de ogen van Jefferson, waardoor hij er van overtuigd raakte dat Hamilton een monarchist was, die het bestuur van de Verenigde Staten wilde vormen naar het voorbeeld van Engeland.³² Waar Charles Thomas in 1931 schrijft dat er geen twijfel hoeft te bestaan over de loyaliteit van Hamilton aan de Verenigde Staten, schrijft Kaplan in 1967 compleet het tegenovergestelde door te stellen dat Hamilton zelfs als geheim agent voor de Britten gefungeerd zou hebben tijdens de Nootka Sound crisis en dat hij dat later weer zou doen in 1794 gedurende de Jay missie.

Vanaf dat moment werd de Franse Revolutie geïnternaliseerd in de Amerikaanse binnenlandse politiek. Voor Jefferson werd het een stok om de spreekwoordelijke hond mee te slaan. Door zijn politieke lot te verbinden aan de Franse Revolutie kon Jefferson zijn politieke tegenstanders – Adams en Hamilton – diskwalificeren als Anglofiel, monarchistisch en onrepublikeins. Hij zag zich daarin gesterkt door een groot deel van de Amerikaanse publieke opinie, die nog steeds anti-Brits was en pro-Frans vanwege de Amerikaanse Onafhankelijkheidsoorlog.³³ Het was dan ook een van zijn eerste ondernemingen als minister om een gunstig beeld van de Franse Revolutie te creëren in de Verenigde Staten. In eerste instantie zocht hij samenwerking met John Fenno, de hoofdredacteur van de *Gazette of the United States*, om de antirevolutionaire publicaties van Adams en Hamilton in die krant te balanceren met publicaties die pro-Franse Revolutie waren. Voorts zette hij zich aan de taak om de voornamelijk Britse berichtgeving over de Franse Revolutie in de Amerika te diskwalificeren. Washington ging hier zelfs een tijd in mee ondanks dat de Britse verslaggeving in 1790 onpartijdig was of zelfs op de hand van de Franse Revolutionairen. De Britten waren op dat moment immers nog niet in oorlog met de Fransen en vele Britten hadden op dat moment een positieve kijk op de ontwikkelingen in Frankrijk net als de Amerikanen. Met het op gang komen van de partijvorming in de Amerikaanse politiek, verdeeld tussen pro-Franse en anti-Britse sentimenten en vice versa was een onomkeerbaar proces in gang gezet. Dat bleek wel uit het verzet van Jefferson en de zijnen tegen het financiële beleid van Hamilton dat de noordelijke handelselite begunstigde, die afhankelijk was van de export naar Engeland, maar tegen het zere been was van de zuidelijke grondbezitters, die geen baat hadden bij goede Amerikaanse-Britse betrekkingen en veelal republikeins en pro-Frans waren.³⁴ Uit de boezem van de samenleving ontstonden spontaan georganiseerde clubs van verzet tegen het financiële beleid van Hamilton waardoor er een socio-economische component in de politiek tweedeling werd geïnjecteerd, die de partijvorming versterkte.³⁵ De positiebepaling ten aanzien van de Franse Revolutie was in dit proces van partijvorming een handig argument, omdat de federalisten kwetsbaar bleken op dit punt. Daarnaast was Jefferson er simpelweg van overtuigd dat het succes van de Franse Revolutie noodzakelijk was om de eigen liberale instituties in de Verenigde Staten te preserven.³⁶

Dit verklaart mede de aanval van Jefferson op het financiële beleid van Hamilton in 1791, waarin hij het oprekken van de constitutie zag met de zogenaamde *implied powers*, ergo Hamilton handelde onconstitutioneel. De polemiek werd uitgevochten in de pers. Fenno behoorde inmiddels definitief tot het federalistische kamp van Hamilton, dus rekruteerde Jefferson de dichter en journalist Philip Freneau

³² F. Cogliano, *Emperor of Liberty; Thomas Jefferson's Foreign Policy* (2014) 84.

³³ L.S. Kaplan, *Jefferson and France* (1967) 40.

³⁴ C. C. O'Brien, *The Long Affair. Thomas Jefferson and the French Revolution 1785-1800* (1996) 79-84.

³⁵ T. Estes, 'Jefferson as Party Leader', in F. Cogliano, *A Companion to Thomas Jefferson* (2011) 135.

³⁶ L.S. Kaplan, *Jefferson and France* (1967) 40.

voor zijn republikeinse partij om de *National Gazette* op te richten.³⁷ Het lukte Jefferson om enige distantie te bewaren tot Freneau, waardoor hij publiek zijn handen in onschuld kon wassen. Dat was ook noodzakelijk als onderdeel van de regering, want in feite was de *National Gazette* een subversieve krant die het regeringsbeleid hekeld. Betrokkenen wisten wel beter en dat leidde tot politieke isolatie voor Jefferson.³⁸ Deze stap evenals de keuze voor de partijnaam republikeins – tegenstanders daarmee impliciet wegzettend als monarchistisch – is tekenend voor de propagandistische kwaliteiten van Jefferson.³⁹ De grondslag voor deze handelswijze werd al in 1787 gelegd naar aanleiding van *Shay's Rebellion* in Massachusetts. In zijn reflectie op die gebeurtenis in een brief aan John Jay in januari 1787 schreef hij de beroemd geworden woorden: *"The way to prevent these irregular interpositions of the people is, to give them full information of their affairs, through the channel of public papers, and to contrive that those papers should penetrate the whole mass of the people. The basis of our government being the opinion of the people, the very first object should be to keep that right; and were it left to me to decide, whether we should have a government without newspapers, or newspapers without a government, I should not hesitate a moment to prefer the latter."*⁴⁰ In dit simpele principe ten gunste van de publieke opinie is de basis gelegen van Jefferson's radicale constitutionalisme. Waar Tucker echter schrijft dat Jefferson enkel het nobele doel nastreefde om het volk te informeren en instrueren en dat afzette tegen het kwaad van het verspreiden van misinformatie blijkt uit het voorgaande wel dat Jefferson dit laatste zelf ook niet schuwde ten aanzien van de Franse Revolutie. Zoals hij handig gebruik maakte van Freneau om zijn eigen politieke agenda door te drukken zonder daar directe verantwoordelijkheid voor te hoeven dragen, deed hij dat eerder ook tijdens zijn ambassadeurschap in Frankrijk inzake zijn samenwerking met Lafayette, die hij beschouwde als handig gereedschap.⁴¹ Hetzelfde geldt voor Jefferson's algehele visie op de Franse Revolutie, waarin hij vooral geïnteresseerd was vanwege de propagandistische waarde ervan.⁴²

Niettegenstaande Jefferson's idealistische houding aangaande constitutionalisme en republikanisme stond hij toch een op realisme gestoeld regeringsbeleid voor. Op dit punt toont Jefferson zich als een enigszins gespleten persoonlijkheid. De liberale waarden van de Franse Revolutie waren het ideaal dat over de wereld verspreid diende te worden en het welslagen van de Franse Revolutie zou zoals gezegd in zijn ogen het Amerikaanse experiment bevestigen. Daarnaast had Jefferson zijn politieke kapitaal verbonden aan het succes van de Franse Revolutie in zijn strijd tegen de anglofiele Hamilton, die hij beschuldigde van monarchistische sympathieën en onconstitutioneel handelen. Het verloop van de feitelijke gebeurtenissen gedurende de Franse Revolutie deed er niet zoveel toe voor Jefferson. Of het nou de afzetting van de Franse koning betrof, de septembermoorden of zijn Franse vrienden die hun hoofd verloren onder de guillotine, Jefferson's steun voor de Franse Revolutie bleef onwrikbaar. In zijn ogen was wat gebeurde in Frankrijk een statisch en abstract proces met vooral ideologische waarde in de Amerikaanse binnenlandse politiek.⁴³ In veel overzichtswerken met betrekking tot Frans-Amerikaanse relaties tijdens de Franse Revolutie is er een tendens dat wordt aangenomen dat Amerikanen veelal enthousiast waren over het revolutionaire proces in Frankrijk toen er nog geen bloed vloeide, maar dat

³⁷ R.B. Bernstein, 'Thomas Jefferson and Constitutionalism', in F. Cogliano, *A Companion to Thomas Jefferson* (2011) 427.

³⁸ T. Estes, 'Jefferson as Party Leader', in F. Cogliano, *A Companion to Thomas Jefferson* (2011) 133/134.

³⁹ C. C. O'Brien, *The Long Affair. Thomas Jefferson and the French Revolution 1785-1800* (1996) 115.

⁴⁰ G. Tucker, *The Life of Thomas Jefferson, Third President of the United States* (1837) 229/230.

⁴¹ I. Mclean, 'Paris Years of Thomas Jefferson', in F. Cogliano, *A Companion to Thomas Jefferson* (2011) 115.

⁴² C. C. O'Brien, *The Long Affair. Thomas Jefferson and the French Revolution 1785-1800* (1996) 35.

⁴³ *Ibidem*, 118/119.

ze zich er vanaf keerden toen dat wel gebeurde. Dit is misleidend, want Amerikaans enthousiasme was juist op een hoogtepunt in de periode van de septembermoorden in 1792, de Franse militaire overwinningen die herfst, de executie van Lodewijk XVI en direct daaropvolgend de oorlogsverklaring aan Engeland in de winter van 1793.⁴⁴ Deze gebeurtenissen werden in diverse Amerikaanse steden met grote openbare manifestaties gevierd eind 1792 en begin 1793 zo schrijft Charles Downer Hazen in zijn werk *Contemporary American Opinion of the French Revolution* uit 1897. Desondanks betekende dat niet dat de Amerikanen samen met de Fransen ten strijde wilde trekken. Bovenal wilden Amerikanen de vrede bewaren en vermijden betrokken te raken in Europese conflicten.⁴⁵

Wellicht vanwege electorale redenen, maar zeker vanwege zijn isolatie binnen de regering van George Washington, pleitte Jefferson nimmer voor oorlogsdeelname van zijn land als steun aan Frankrijk. Wel was hij een voorstander van materiële steun aan Frankrijk zoals de Fransen de Amerikanen ook gesteund hadden tijdens de Amerikaanse Onafhankelijkheidsoorlog. Daarnaast verzette hij zich hevig tegen de pogingen van Hamilton om het oude *Treaty of Alliance* op te zeggen, want in Jefferson's ogen was het argument dat het afzetten van de Franse koning het verdrag ongeldig maakte invalide, want verdragen werden gesloten tussen naties en niet individuele leiders of regeringen.⁴⁶ Aan de hand van grote rechtsgeleerden als Emer de Vattel, Hugo Grotius, Samuel von Pufendorf en Christian Wolff toonde hij aan dat een verandering van regeringsvorm een verdrag niet annuleerde.⁴⁷ Toch was de grondhouding in het beleid van Jefferson dat het Amerikaanse landsbelang het best gediend werd door een koers van neutraliteit te varen.⁴⁸ In zijn persoonlijke correspondentie lijkt Jefferson echter met de Franse Revolutie mee te radicaliseren, totdat zijn positie van onvoorwaardelijke steun aan de Franse Revolutie door de *Citizen Genet Affair* onhoudbaar werd. Zo schrijft hij in januari 1793 in een brief aan William Short: "*The liberty of the whole earth was depending on the issue of the contest, and was ever such a prize won with so little innocent blood? My own affections have been deeply wounded by some of the martyrs to this cause, but rather than it should have failed, I would have seen half the earth desolated. Were there but an Adam and an Eve left in every country, and left free, it would be better than as it now is.*"⁴⁹ Eerder op 27 december 1792 in *Notes of a Conversation with George Washington* noemde hij zijn houding ten aanzien van de Franse Revolutie een doctrine die hij volgde als ware het de Poolster ongeacht de gebeurtenissen in Frankrijk.⁵⁰ Voorts tekende hij in hetzelfde document op dat niets deze positie kon wijzigen en dat zijn doctrine een gefixeerd geloofsartikel is, gebaseerd op de ideologische waarden van het liberalisme. Wat Jefferson dus feitelijk zei tegen Short met de Adam en Eva passage is dat geen enkele verschrikking of gruweldaad zijn heilige geloof in de Franse Revolutie kon ontwrichten. Al zouden de revolutionairen in Frankrijk de gehele Franse bevolking afslachten minus twee dan zou dat de representatie van vrijheid zijn.⁵¹ Dat is dan toch een tamelijk ideologisch geladen radicale opvatting, die in retrospectie aan de uitwassen van het communisme in de vorige eeuw doet denken.

⁴⁴ C. C. O'Brien, *The Long Affair. Thomas Jefferson and the French Revolution 1785-1800* (1996) 143.

⁴⁵ T. Estes, 'Jefferson as Party Leader', in F. Cogliano, *A Companion to Thomas Jefferson* (2011) 136.

⁴⁶ L. Sadosky, 'Jefferson and International Relations', in F. Cogliano, *A Companion to Thomas Jefferson* (2011) 212.

⁴⁷ F. Cogliano, *Emperor of Liberty; Thomas Jefferson's Foreign Policy* (2014) 98/99.

⁴⁸ L.S. Kaplan, *Jefferson and France* (1967) 52.

⁴⁹ TJ aan William Short, 3 januari 1793.

⁵⁰ C. C. O'Brien, *The Long Affair. Thomas Jefferson and the French Revolution 1785-1800* (1996) 143/144.

⁵¹ C. C. O'Brien, *The Long Affair. Thomas Jefferson and the French Revolution 1785-1800* (1996) 149/150.

Vanwege deze twee gezichten van Jefferson is er tot op de dag van vandaag onder historici geen consensus of Jefferson binnen de paradigma's van de internationale betrekkingen een realist of een idealist was. De meeste historici zien in Jefferson een mix van beide theoretische modellen terug. De neiging is om Jefferson's gedachten en acties te interpreteren als een gefrustreerde idealist wiens beleid gestoeld was op Verlichtingsideeën en theorieën van republikanisme, die niettemin bereid was zaken te doen volgens de op dat moment geldende normen in de Europese diplomatie om de Amerikaanse belangen veilig te stellen. Jefferson moest met zijn beleid daardoor telkens manoeuvreren binnen het spanningsveld van isolationisme en internationalisme.⁵² Kaplan beschrijft Jefferson dan ook als een idealist als realist, die de vleesgeworden verbeelding is van de dichotomie tussen deze twee paradigma's. Uit het voorgaande blijkt dan ook duidelijk dat Jefferson's beleid stoelde op realistische overwegingen zoals zijn streven naar een machtsbalans, maar dat zijn overtuigingen puur idealistisch zijn zoals blijkt uit zijn onwrikbare steun voor de idealen van de Franse Revolutie tot het aanbreken van de Genet affaire. Dit leidt tot de conclusie dat Jefferson een idealist was in zijn anti-monarchistische houding en strikte republikeins constitutionele opvattingen gekoppeld aan de overtuiging dat het liberalisme het heilige einddoel van de geschiedenis is, maar dat hij realist was in de zin dat het niet in het Amerikaanse landsbelang was om deel te nemen aan de Franse Revolutionaire oorlogen. Een unilaterale neutraliteitsverklaring van de Verenigde Staten zag evenmin zitten, omdat daarmee de machtsbalans in gevaar zou komen door een gebrek aan tegenwicht tegen de Britten. Diplomatie moest als wapen ingezet kunnen worden om concessies af te dwingen en niet uit angst.⁵³ Tegelijkertijd schuilt er ook een idealistisch perspectief in deze houding, vanwege Jefferson's argument dat de uitvoerende macht constitutioneel gezien geen neutraliteitsverklaring mag uitvaardigen, omdat daarvoor een twee derde meerderheid van de Senaat nodig was.⁵⁴

⁵² L. Sadosky, 'Jefferson and International Relations', in F. Cogliano, *A Companion to Thomas Jefferson* (2011) 200.

⁵³ C. Thomas, *American Neutrality in 1793: A Study in Cabinet Government* (1931) 17.

⁵⁴ L. Sadosky, 'Jefferson and International Relations', in F. Cogliano, *A Companion to Thomas Jefferson* (2011) 212.

Proclamatie van Neutraliteit

Op 22 april 1793, twee weken na de aankomst van de Franse ambassadeur Edmond-Charles Genet, vaardigde de Verenigde Staten de controversiële Proclamatie van Neutraliteit uit. Dit was tegen het zere been van Jefferson. Zoals hierboven vermeld waren Jefferson's belangrijkste redenen voor zijn verzet tegen de proclamatie dat het prematuur zou zijn en dat Amerikaanse neutraliteit gebruikt moest worden om concessies af te dwingen bij de oorlogvoerende landen. Daarnaast stond in de Amerikaanse constitutie expliciet vermeld alleen het Amerikaanse Congres vrede kon sluiten of oorlog kon verklaren, dus redeneerde Jefferson dat een neutraliteitsverklaring van de president onconstitutioneel was. Hamilton boog dit argument handig om door te stellen: *"If, on the one hand, the legislature have a right to declare war, it is on the other, the duty of the Executive to preserve peace till the declaration is made."*⁵⁵ Het bewaken van de vrede was dan ook hoogst noodzakelijk na de aankomst van Genet. De Franse ambassadeur was immers direct na zijn aankomst begonnen met het werven van Amerikaanse bemanningsleden voor de kaperschepen, die hij aan het optuigen was om Engelse schepen buit te maken in Amerikaanse wateren.⁵⁶ Volgens de Fransen waren de Amerikanen er toe verplicht dit toe te staan, omdat dit gestipuleerd zou worden door het *Treaty of Alliance* uit 1778. Deze Franse lezing van het verdrag klopt indien Frankrijk aangevallen zou worden, maar de Fransen voerden een offensieve en geen defensieve oorlog, want het was Frankrijk dat Engeland de oorlog verklaarde. Gezien de militaire zwakte van de Verenigde Staten vergeleken met de Europese machten hadden de Amerikanen er alle belang bij om oorlog te vermijden. Dat gold ook voor Jefferson, want zijn beleid stoelde op het bewaken van de vrede, zodat Amerika economisch kon profiteren van de strijdende partijen. Oorlog in 1793 zou desastreuus zijn voor de Verenigde Staten en alle kabinetsleden waren daarvan doordrongen.⁵⁷ Jefferson was wel een voorstander van materiële steun voor Frankrijk, maar niet voor oorlogsdeelname: *"By making common cause with France, we should have injured ourselves far more than we could benefit ally."*⁵⁸

Alexander Hamilton had al in 1790 tijdens de Nootka Sound crisis laten blijken een onvoorwaardelijk voorstander te zijn van een Amerikaanse neutraliteitspolitiek. Gedurende die crisis was hij zelfs bereid Engelse troepen op Amerikaans grondgebied toe te staan om maar te voorkomen dat de Verenigde Staten in een oorlog verzeild zouden raken. *"Though it may be uncertain how long we shall be permitted to preserve our neutrality, that is not a sufficient reason for departing from it voluntarily. It is possible we may be permitted to persist in it throughout. And if we must renounce it, it is better it should be from necessity than choice; at least till we see a prospect of renouncing it with safety and profit. Of the government is forced into a war, the cheerful support of the people may be counted upon. If it brings it upon itself, it will have to struggle with their displeasure and reluctance"*, zei de minister van financiën destijds. Van dat standpunt is Hamilton nimmer afgeweken. Net als bij de crisis in 1790 zocht hij ook in 1793 actief samenwerking met de Engelsen om van dit standpunt Amerikaans beleid te maken en Jefferson te dwarsbomen op zijn eigen beleidsterrein om zo de economische relaties tussen Engeland en de V.S. nog hechter te maken, wat haaks stond op het door Jefferson vanaf 1790 gevoerde beleid.⁵⁹

⁵⁵ C. Thomas, *American Neutrality in 1793: A Study in Cabinet Government* (1931) 39.

⁵⁶ F. Cogliano, *Emperor of Liberty; Thomas Jefferson's Foreign Policy* (2014) 102.

⁵⁷ C. Thomas, *American Neutrality in 1793: A Study in Cabinet Government* (1931) 17.

⁵⁸ G. Tucker, *The Life of Thomas Jefferson, Third President of the United States* (1837) 440.

⁵⁹ A. H. Bowman, *The Struggle for Neutrality. Franco-American Diplomacy during the Federalist Era* (1974) 54.

Hoewel zowel Jefferson als Hamilton dus voorstander waren van Amerikaanse neutraliteit stonden ze lijnrecht tegenover elkaar voor wat betreft de invulling ervan. Het concept dat neutraliteit vriendelijke en onpartijdige relaties met oorlogvoerende naties betekende was destijds een nieuwe opvatting in de internationale betrekkingen. Internationaal en gewoonterecht uit die tijd stond een neutraal land bijna alles toe behalve actieve deelname aan gevechtshandelingen. Daar komt nog bij dat een Amerikaans beleid van neutraliteit gemakkelijker te proclameren was dan uit te voeren. De Amerikanen hadden zoals gezegd verdragsverplichtingen jegens Frankrijk. Door Frankrijk deze privileges toe te staan en haar vijanden niet zou dit door de tegenstanders van Frankrijk wel eens opgevat kunnen worden als partijdigheid en dus niet neutraal. Andersom kon de Verenigde Staten ook moeilijk nalaten aan haar verdragsverplichtingen te voldoen ten gunste van Frankrijks vijanden, want dat zouden de Fransen dan weer opvatten als partijdig en dus niet neutraal. Zelfs onpartijdige acties zouden voor de ene partij gunstiger zijn dan de andere. Als de Verenigde Staten alle oorlogvoerende landen zou toestaan Amerikaanse burgers te rekruteren op haar grondgebied dan zouden de Fransen daar het meest van profiteren gezien de voorkeur van het Amerikaanse volk voor haar zusterrepubliek. Hamilton en Jefferson maakten in hun polemieken in de binnenlandse Amerikaanse politiek handig gebruik van de ruimte die het internationale recht bood ten aanzien van neutraliteit om deze pro-Brits dan wel pro-Frans in te steken. Waar Hamilton de vrede wilde bewaren door koste wat het kost te voorkomen dat de Britten voor het hoofd werden gestoten, wat hij genoegzaam duidelijk maakte in een reeks artikelen getiteld *Pacificus*, geloofde Jefferson dat de beste manier om de vrede te bewaren een sterke opstelling was.⁶⁰ *“The part we have to act is delicate and difficult... with respect to that nation which from her overbearing pride, constant course of injustice and propensity to eternal war, seems justly to have obtained for herself the title of hostis humani generis”,* zo schreef hij. *“No moderation, no justice on our part can secure us against the violence of her character, and that we love liberty is enough for her to hate us. That any line of conduct either just or honourable will secure us from war on her part, is more to be wished than counted on.”*⁶¹ Met deze opvatting geeft Jefferson duidelijk blijk dat hij gelooft dat het internationale statensysteem wordt gekenmerkt door anarchie, waardoor hij een realistische koers voorstaat gebaseerd op de idealistische verwantschap met zusterrepubliek Frankrijk. Het zou het fundament vormen voor zijn latere pleidooi voor commerciële vergelding jegens Engeland tijdens de crisis in 1794, die zou leiden tot het *Jay Treaty*.

Jefferson was niet tegen een neutrale koers van de Verenigde Staten, omdat het mogelijkheden bood om onder het economische juk van Engeland uit te komen door de toegenomen materiële behoeften van het in oorlog verkerende Frankrijk, waar Amerika middels de handel van kon profiteren. Hij was alleen tegen een proclamatie ervan om bovengenoemde redenen, maar ook omdat het een onnodige slag in het gezicht zou zijn van Frankrijk. Bovendien lag de proclamatie ook niet lekker bij zijn eigen Republikeinse partij die sterk pro-Frans was. Door de oorlog tussen Engeland en Frankrijk, was de laatste immers nog populairder geworden dus zou het hem wel eens electorale schade op kunnen leveren.⁶² Daarin speelde ook mee dat de republikeinen van Jefferson de verkiezingen voor het Congres hadden gewonnen en bij de volgende termijn dus een meerderheid hadden. Daarmee lijkt zijn argument dat de uitvoerende macht constitutioneel gezien niet het recht had om een dergelijke proclamatie uit te vaardigen niet alleen doctrinair van aard, maar ook een doelmatige politieke handigheid.⁶³ Jefferson werd echter weggestemd

⁶⁰ J. Combs, *The Jay Treaty* (1970) 107-110.

⁶¹ TJ aan William Vans Murray, 21 mei 1793.

⁶² C. C. O'Brien, *The Long Affair. Thomas Jefferson and the French Revolution 1785-1800* (1996) 165.

⁶³ C. Thomas, *American Neutrality in 1793: A Study in Cabinet Government* (1931) 37.

in het kabinet, waardoor er voor hem niets anders opzat dan de proclamatie te accepteren. Hij kreeg echter wel voor mekaar dat elke verwijzing naar neutraliteit uit de proclamatie verwijderd werd. Hiermee werd tegemoet te komen aan Jefferson's argument dat een dergelijke proclamatie onconstitutioneel was. Niettemin was het voor iedereen duidelijk dat de proclamatie van 22 april een neutraliteitsverklaring betrof.⁶⁴

Erger nog was dat zowel Frankrijk als Engeland lak hadden aan de Amerikaanse neutraliteitsverklaring. Frankrijk kon rekenen op de sympathie van de Amerikanen en vanuit de Franse Revolutionaire ideologie dat de volkswil een hogere macht is dan de uitvoerende macht werd Genet zonder scrupules naar de V.S. gestuurd om daar schepen uit te rusten en Amerikanen te rekruteren voor de revolutionaire oorlog tegen Engeland teneinde Amerika de oorlog in te trekken en aan Frankrijk te binden.⁶⁵ De mogelijkheden die Genet de Amerikanen met de kapersbrieven bood, waren immers zeer aantrekkelijk. Niet alleen bood het de Amerikanen de kans de strijd aan te binden met erfvijand Engeland, maar werd zo ook het heilige doel van de strijd voor de vrijheid gekoppeld aan de mogelijkheid tot het vergaren van rijkdom. Een niet te versmaden handelingsperspectief voor veel Amerikanen.⁶⁶ De Britten respecteerden de Amerikaanse neutraliteit evenmin. Ten gevolge van een proclamatie op 8 juni 1793 ronselden ze Amerikaanse zeelieden voor dienst op Engelse oorlogsschepen en werden Amerikaanse schepen die met maïs en meel op Frankrijk voeren in beslag genomen.⁶⁷ Dit was een schending van eerdere verdragen uit 1686 en 1713 (Vrede van Utrecht), waarin de rechten op handeldrijven van neutrale landen met oorlogvoerende partijen waren vastgelegd en gewaarborgd. De Amerikanen hadden het recht op vrijhandel zelf nog eens extra gestipuleerd met hun *Model Treaty* uit 1776. Voor Jefferson en een overgrote meerderheid was dit een onderdeel van hun doctrine van natuurlijke rechten, maar het tijdperk van vrijhandel was nog niet aangebroken. De grote Europese machten handhaafden een doctrine van mercantilisme en daar werd Amerika door de maritieme hegemonie van de Britten telkens pijnlijk mee geconfronteerd, ondanks dat Jefferson zijn gehele ambtstermijn poogde om onder het economische juk van Engeland vandaan te komen.⁶⁸

⁶⁴ C. Thomas, *American Neutrality in 1793: A Study in Cabinet Government* (1931) 46.

⁶⁵ C. C. O'Brien, *The Long Affair. Thomas Jefferson and the French Revolution 1785-1800* (1996) 164.

⁶⁶ C. Thomas, *American Neutrality in 1793: A Study in Cabinet Government* (1931) 34.

⁶⁷ L.S. Kaplan, *Jefferson and France* (1967) 61.

⁶⁸ A. H. Bowman, *The Struggle for Neutrality. Franco-American Diplomacy during the Federalist Era* (1974) 6-13.

De Genet Affaire

De Genet missie had een diepgaande invloed op het zelfbewustzijn, consolidatie en *nation building* van de Verenigde Staten. Zoals nog niet eerder gebeurde, openbaarde de controverse rondom de persoon van Genet en zijn handelingen op Amerikaanse bodem de reikwijdte en intensiteit van de onenigheid tussen de republikeinen en federalisten, die beiden het Amerikaanse beleid probeerden te bepalen sinds de controverse rond het fiscale programma van Hamilton in 1791. De nieuw ontstane beleidsvraagstukken door de oorlogsverklaring van Frankrijk aan Engeland in de winter van 1793 en daaraan gekoppeld de eisen van Genet hadden een blijvend effect op de twee rivaliserende facties. Ze werden niet direct getransformeerd in heuse politieke partijen, maar de controverse gegeneerd door de Franse ambassadeur, haalde het conflict tussen de republikeinen en federalisten uit de achterkamertjes en bracht het onder de aandacht van het Amerikaanse publiek. Het leidde tot een explicietere declaratie van principes van beide kanten, maakte het moeilijk voor politici om onpartijdig te blijven en dwong beide partijen om directer contact met het electoraat te zoeken voor de versterking van de eigen partij.⁶⁹

In de herfst van 1792 wisten de Girondijnen de macht naar zich toe te trekken in revolutionair Frankrijk en zij waren degenen die verantwoordelijk waren voor de missie van Edmond-Charles Genet. De Girondijnen voerden een expansief Frans buitenlandbeleid met de intentie om de revolutie te exporteren om overal in Europa de aristocratie en de monarchie aan te vallen om de onderhorige bevolkingen te 'bevrijden'. In dat kader stuurden ze Genet naar de Verenigde Staten in anticipatie op de oorlog met Engeland en Spanje. Zijn missie was niet mals. Genet werd naar Amerika gestuurd om 'het rijk van de vrijheid' uit te breiden. Genet moest een oorlog ontketenen op het Amerikaanse continent tussen de Verenigde Staten en de Engelse en Spaanse kolonies aldaar om zodoende de koloniale rijken van eerdergenoemden te vernietigen. Dit diende Genet te bereiken door kaperbrieven uit vaardigen, kaperschepen uit te rusten en daarvoor Amerikanen in Franse dienst te rekruteren. Daarnaast had hij de opdracht een nieuw handelsverdrag met de Amerikanen te realiseren, de garantstelling van de Amerikanen voor de Franse West-Indische bezittingen te hernieuwen en om de Amerikanen zo ver te krijgen dat ze hun oorlogsschuld bij de Fransen, ontstaan door de Amerikaanse Onafhankelijkheidsoorlog, voor op schema volledig zouden inlossen. In ruil daarvoor boden de Fransen vrije navigatie over de Mississippi en Canada aan indien die laatste samen met Louisiana veroverd werden op respectievelijk de Spanjaarden en de Britten.⁷⁰

Met bovenstaand oogmerk werd Genet in zijn brief van credentie door de Girondijnen als ambassadeur van de Franse Republiek aangesteld bij het Congres van de Verenigde Staten.⁷¹ Dit is een feitelijk onjuiste aanstelling, want hij had aangesteld moeten worden bij de uitvoerende macht; de president. Harry Ammon schrijft dat dit een klein foutje is, dat de onbekendheid van de Girondijnen met de Amerikaanse staatsvorm reflecteert. Ook Eugene Sheridan en Cogliano concluderen daaruit dat Genet en de Girondijnen de Amerikaanse constitutie niet begrepen. O'Brien is het daar niet mee eens. Die ziet er een gecalculeerde vaagheid in; een revolutionaire vaagheid. Zo zegt hij dat in Amerikaanse termen de accreditatie dan wel niet klopt, maar in Franse Revolutionaire termen wel. Door zich aan te bieden bij het Congres als de ultieme vertegenwoordiging van het volk in plaats van de president doet hij recht aan de

⁶⁹ H. Ammon, *The Genet Mission* (1971) 33/34.

⁷⁰ E. Sheridan, "*The Recall of Edmond Charles Genet: A Study in Transatlantic Politics and Diplomacy*", *Diplomatic History*, Vol. 18 (1994) 465-469.

⁷¹ C. C. O'Brien, *The Long Affair. Thomas Jefferson and the French Revolution 1785-1800* (1996) 156.

geest van zijn missie. Genet was een revolutionaire zendeling. Zijn missie was geen normale diplomatieke missie van de ene regering naar de andere. Genet's missie was er een van de ene natie naar de andere natie, van het ene volk naar het andere volk, van republiek naar republiek en van revolutie naar revolutie. Het volk was daarin de ultieme arbiter.⁷² Deze zienswijze van O'Brien wordt onderbouwd door Albert Bowman, die stelt dat de Girondijnen de Franse equivalent representeerden van een op Amerikaanse leest geschoeid republikenisme. Daarnaast wezen de Girondijnen veelvuldig bewonderend de Amerikaanse staatsvorm aan als het lichtende voorbeeld van liberalisme en democratie.⁷³ Er kan dan ook moeilijk gesteld worden dat de Girondijnen niet bekend waren met de Amerikaanse constitutie. Gezien de wijze waarop Genet president Washington schoffeerde en direct wilde appelleren aan het Amerikaanse volk is het beter te zien om hem te zien als een revolutionaire zendeling in het kader van de Girondijnse expansiedrift in het exporteren van de Revolutie.

Aanvankelijk stond Jefferson c.s. positief tegenover de komst van Genet. "*He offers everything and asks nothing*", vertrouwde hij Madison toe. De Amerikaanse minister van buitenlandse zaken dacht in de beginfase nog dat Genet een aanwinst kon zijn voor de republikeinse zaak in de Verenigde Staten.⁷⁴ Met name het openen van de Mississippi en annexatie van Spaans Florida en een groot deel van Louisiana sprak Jefferson aan. In zijn ogen zou dit het prestige van de Franse Revolutie bij het Amerikaanse publiek vergroten alsmede dat het de verspreiding van de doctrine van het liberalisme verder zou bevorderen. Bovendien spraken Genet's anti-Britse sentimenten hem aan. Daarom besloot Jefferson niet alleen om Genet aan te moedigen in het uitvoeren van zijn missie, maar ook om hem te adviseren en zelfs in vertrouwen te nemen ten aanzien van de politieke verhoudingen tussen federalisten en republikeinen in de Amerikaanse regering.⁷⁵ Dit bleek een fout. Genet was een slecht verstaander. Vanuit zijn revolutionaire ideologie zag hij het volk als de hoogste macht en omdat hij zo enthousiast ontvangen werd door het Amerikaanse publiek vond hij dat de uitvoerende macht, dus president Washington, moest buigen voor de wil van het volk en de neutraliteitsverklaring ongedaan moest maken. Hoewel Jefferson geen voorstander was van oorlogsdeelname speelde hij vanwege in het vorige hoofdstuk genoemde redenen zelf ook met het idee een motie bij het Congres in te dienen om de neutraliteitsverklaring in te trekken. De redenen daarvoor waren in tegenstelling tot Genet echter gelegen in binnenlandse politieke aangelegenheden voor Jefferson. De populariteit van de Franse Revolutie was voor Jefferson simpelweg een handig middel om de belangen van zijn republikeinse partij te bevorderen.⁷⁶ De warme gevoelens zouden niet lang stand houden. Algauw beklagde de Britse ambassadeur zich over de door Genet op touw gezette kaper activiteiten gericht tegen de Britse scheepvaart. Het leidde eind mei 1793, ongeveer anderhalve maand na aankomst van Genet, tot een officiële waarschuwing van de Amerikaanse regering bij monde van de minister van buitenlandse zaken om te stoppen met zijn activiteiten en de Britten schadeloos te stellen.⁷⁷ Genet bleek obstinaat, weigerde te luisteren en dreigde zich direct tot het Amerikaanse publiek te wenden over het hoofd van de president, want Washington zou pro-Brits zijn.⁷⁸

⁷² C. C. O'Brien, *The Long Affair. Thomas Jefferson and the French Revolution 1785-1800* (1996) 153-157.

⁷³ A. H. Bowman, *The Struggle for Neutrality. Franco-American Diplomacy during the Federalist Era* (1974) 39.

⁷⁴ F. Cogliano, *Emperor of Liberty; Thomas Jefferson's Foreign Policy* (2014) 103-105.

⁷⁵ C. C. O'Brien, *The Long Affair. Thomas Jefferson and the French Revolution 1785-1800* (1996) 158/159.

⁷⁶ *Ibidem*, 164-166.

⁷⁷ *Ibidem*, 168.

⁷⁸ E. Sheridan, "*The Recall of Edmond Charles Genet: A Study in Transatlantic Politics and Diplomacy*", *Diplomatic History*, Vol. 18 (1994) 469.

Dit was natuurlijk compleet bezijden de waarheid, want Washington zag Frankrijk wel degelijk als de hoeksteen van het Amerikaanse buitenlandbeleid en als verdediger van de vrijheid in Europa, maar hij zag neutraliteit als de beste koers, omdat hij de Engelse maritieme repercussies vreesde waardoor bovendien niet meer materieel gesteund kon worden.⁷⁹ In Genet's beleving was de wereld echter zwart wit net zoals de modus operandi van de Franse Revolutie zelf. Hoewel Genet op het hoogtepunt van zijn populariteit was bij de republikeinen in de zomer van 1793 was Jefferson's geduld met de Fransman halverwege juni op.⁸⁰ Zo schreef hij begin juli aan Madison: *"Never in my opinion, was so calamitous an appointment made, as that of the present minister of France here. Hotheaded, all imagination, no judgment, passionate, disrespectful and even indecent towards the president in his written as well as verbal communications, talkin of appeals from him to Congress, from them to the people, urging the most unreasonable and groundless propositions, and in the most dictatorial style etc. If ever it should be necessary to lay his communications before Congress or the public, they will excite universal indignation. He renders my position immensely difficult."*⁸¹ Hoewel de republikeinen en Genet vergelijkbare doelen nastreefden was het grote verschil dat Genet een buitenlander was die zich op impertinente wijze bemoeide met binnenlandse Amerikaanse aangelegenheden.⁸² In feite was met de aankomst van Genet ook de realiteit van de Franse Revolutie gearriveerd in de Verenigde Staten en toonde Genet met zijn handelwijze het ware gezicht van de Franse Revolutie. Dat bleek wel toen in augustus het Franse schip *Concorde* de haven van Boston binnenliep met aan de grote mast een plakkaat met daarop elf namen van prominente Amerikanen, die gebrandmerkt werden als aristocraten en vijanden van Frankrijk. Daarmee kwamen de methoden van de Franse Revolutie veel te dichtbij en wist Jefferson dat dit de republikeinse zaak zou schaden. Amerikaans enthousiasme voor de Franse Revolutie kon alleen gehandhaafd worden als abstract begrip op afstand, maar introductie in Amerika van de dagelijkse praktijk van de Republiek zou fataal zijn.⁸³

Aldus kwam Jefferson tot de conclusie dat Genet een obstakel voor de vrede was. Het leidde tot een opmerkelijke maar kortstondige eensgezindheid in het kabinet van Washington. Waar Hamilton geloofde dat Genet de Verenigde Staten zou meetrekken in een oorlog met Engeland, vreesde Jefferson dat Genet een oorlog zou veroorzaken tussen 's werelds leidende republieken.⁸⁴ Daarentegen zagen de federalisten in Genet's escapades wel een uitgelezen kans om hun aartsrivalen de republikeinen te diskwalificeren als handlangers van buitenlandse machten, die vijandig stonden tegenover de Amerikaanse belangen en zich mengden in interne aangelegenheden.⁸⁵ De eensgezindheid was dan ook niet van lange duur, want op 6 augustus brak de strijd van de resoluties uit tussen de federalisten en de republikeinen. Het was het gevolg van een gesprek dat Jefferson en Washington op 31 juli hadden waarin Jefferson aangaf ontslag te willen nemen. Mogelijk was Jefferson's beslissing ingegeven door zijn isolatie in het kabinet van Washington, maar het zou ook kunnen dat het een listige poging was de republikeinse zaak te redden. Op 1 augustus besloot het voltallige kabinet om Frankrijk te verzoeken tot het terugroepen van Genet. Washington wilde dat Jefferson het jaar zou uitdienen als minister van buitenlandse zaken en om hem over te halen, besloot

⁷⁹ E. Sheridan, *"The Recall of Edmond Charles Genet: A Study in Transatlantic Politics and Diplomacy"*, Diplomatic History, Vol. 18 (1994) 470.

⁸⁰ F. Cogliano, *Emperor of Liberty; Thomas Jefferson's Foreign Policy* (2014) 106.

⁸¹ TJ aan James Madison, 5 juni 1793.

⁸² C. C. O'Brien, *The Long Affair. Thomas Jefferson and the French Revolution 1785-1800* (1996) 170.

⁸³ Ibidem, 171-179.

⁸⁴ F. Cogliano, *Emperor of Liberty; Thomas Jefferson's Foreign Policy* (2014) 107.

⁸⁵ E. Sheridan, *"The Recall of Edmond Charles Genet: A Study in Transatlantic Politics and Diplomacy"*, Diplomatic History, Vol. 18 (1994) 473.

Washington om de terugroeping van Genet niet te publiceren waardoor republikeins gezichtsverlies werd voorkomen. Dit was op 6 augustus en op dezelfde dag startte Hamilton samen met Rufus King de zogenaamde 'oorlog van de resoluties' om de republikeinen op de knieën te krijgen.⁸⁶ Een opmerkelijke stap voor de elitaire federalisten, die over het algemeen niet zoveel moesten hebben van populaire politieke participatie.⁸⁷ De republikeinen werden echter wel verrast door de federalistische campagne. Zelfs in Richmond, de hoofdstad van Virginia de thuisstaat van Jefferson, lukte het de federalisten om bij een publieke bijeenkomst onder auspiciën van George Wythe, een oude vriend van Jefferson, een anti-Genet resolutie aangenomen te krijgen. De resoluties onderschreven de Proclamatie van Neutraliteit onvoorwaardelijk en bevestigden het vertrouwen van het volk in de integriteit en het patriotisme van de president. Daarnaast veroordeelden de resoluties Genet zonder zijn naam te noemen, maar werd er nadrukkelijk duidelijk gemaakt dat de communicatie van buitenlandse agenten die niet via de uitvoerende macht verliep een schending was van de wetten en waardigheid van het Amerikaanse volk. De natie werd gewaarschuwd dat zulke acties tot buitenlandse interventie in de interne aangelegenheden van de Verenigde Staten kunnen leiden.⁸⁸

Genet's modus operandi maakte het hoogst noodzakelijk voor de republikeinen om zich van hem te distantiëren in de ogen van Jefferson, ondanks dat hij nog steeds erg populaire was bij de gewone man in de straat.⁸⁹ Jefferson moest dan ook balanceren tussen het vermijden van een diplomatieke crisis en het voorkomen van gezichtsverlies voor de republikeinen.⁹⁰ Teneinde dat doel te bereiken gaf Jefferson in zijn verzoek aan de Franse regering tot het terugroepen van Genet, die laatste de schuld van alles onderwijl de Franse regering vrijpleitend met een nadrukkelijke bevestiging van de vriendschap tussen beide republieken.⁹¹ Voor de binnenlandse politieke bühne liet hij Madison en Monroe resoluties opstellen die vergelijkbaar waren met die van de federalisten in de bevestiging van het vertrouwen in president Washington en de veroordeling van Genet, zij het in zachtere bewoordingen, maar afweken ten aanzien van de neutraliteitsverklaring en Frankrijk. Waar de federalisten de Proclamatie van Neutraliteit prezen en Frankrijk negeerden, zwegen de republikeinen over de neutraliteitsverklaring en bevestigden ze hun warme gevoelens voor Frankrijk.⁹² Uiteindelijk haalde geen van beide facties een duidelijke overwinning en kreeg Genet politiek asiel in de Verenigde Staten, omdat hem onder de nieuwe Jakobijnse regering van Frankrijk de guillotine wachtte. Jefferson had dan wel een tactische overwinning behaald door een breuk met Frankrijk te voorkomen, maar het was duidelijk dat Hamilton de dominante invloed was in de binnen- en buitenlandse politiek.⁹³ Het was voor Jefferson een belangrijke reden om zich terug te trekken uit de politiek op zijn landgoed Monticello.

⁸⁶ Harry Ammon, 'The Genet Mission and the Development of American Political Parties' in *The Journal of American History*, Vol. 52, No. 4 (1966) 728.

⁸⁷ *Ibidem*, 741.

⁸⁸ *Ibidem*, 732.

⁸⁹ C. C. O'Brien, *The Long Affair. Thomas Jefferson and the French Revolution 1785-1800* (1996) 179-183.

⁹⁰ E. Sheridan, "The Recall of Edmond Charles Genet: A Study in Transatlantic Politics and Diplomacy", *Diplomatic History*, Vol. 18 (1994) 475.

⁹¹ F. Cogliano, *Emperor of Liberty; Thomas Jefferson's Foreign Policy* (2014) 111/112.

⁹² Harry Ammon, 'The Genet Mission and the Development of American Political Parties' in *The Journal of American History*, Vol. 52, No. 4 (1966) 735/736.

⁹³ H. Ammon, *The Genet Mission* (1971) 109.

Zijn isolatie in het kabinet van Washington door de constante strijd met Hamilton en zijn onvermogen om invloed uit te oefenen op Washington dan wel het gevoerde beleid, overtuigden hem ervan dat Hamilton de Constitutie omver wilde werpen in ruil voor een monarchie met als gevolg dat hij geen deel meer wilde uitmaken van dat kabinet.⁹⁴ Daarnaast had hij zelf altijd kenbaar gemaakt dat hij verlangde naar het rustieke landelijke leven. Zijn tegenstanders ontkenden dat echter en zeiden dat Jefferson's terugtrekking uit de politiek door opportunisme was ingegeven, omdat hij door de recente episode met Genet gedwongen was de uitvoerende macht te verdedigen en zich moest distantiëren van de Fransman waardoor hij dreigde het vertrouwen van de republikeinen te verliezen en daarmee zijn invloed op de partij.⁹⁵ Door de instemming van de Jakobijnen om Genet terug te roepen, kon Jefferson door geen enkele republikein beschuldigd worden van het loslaten van de idealen van de Franse Revolutie. Jefferson deed dat dan ook niet, want de Franse Revolutie was een abstract concept voor hem dat gold als wisselgeld in de Amerikaanse politiek. Toch heeft de tastbaarheid van de excessen van de Franse Revolutie door de Genet missie zijn sporen bij hem nagelaten.⁹⁶ Als kwestie in de Amerikaanse politiek dienden de republikeinen Amerikaans enthousiasme voor de Revolutie levend te houden maar Jefferson zou zich nooit meer met dezelfde geestdrift over de ontwikkelingen in Frankrijk uitlaten zoals hij deed in zijn brief aan William Short op 3 januari 1793.

⁹⁴ F. Cogliano, *Emperor of Liberty; Thomas Jefferson's Foreign Policy* (2014) 114.

⁹⁵ G. Tucker, *The Life of Thomas Jefferson, Third President of the United States* (1837) 467/468.

⁹⁶ C. C. O'Brien, *The Long Affair. Thomas Jefferson and the French Revolution 1785-1800* (1996) 188-190.

De Jay Missie

De missie van John Jay naar Engeland in 1794 met daaruit volgend het verdrag van 19 november 1794 consolideerde het proces van partijvorming in de Verenigde Staten dat al enkele jaren aan de gang was en gaf daarmee het laatste zetje aan het ontstaan van het *first party system*.⁹⁷ De problemen die leidden tot de missie van Jay begonnen halverwege 1793 met het eerdergenoemde Britse *order-in-council* van 8 juni van dat jaar. In het geheim vaardigde de Britse admiraliteit een nieuwe *order-in-council* uit op 6 november 1793 om alle schepen in beslag te nemen die op Frankrijk voeren met als resultaat dat in korte tijd zo'n 250 Amerikaanse schepen in beslag werden genomen. Vervolgens werd er onder Britse supervisie in december 1793 een bestand gesloten tussen Algerijnse piraten en Portugal zodat de Portugezen de Britten als bondgenoot konden steunen in de oorlog tegen Frankrijk. Het gevolg hiervan was dat vooral de Amerikaanse scheepvaart slachtoffer werd van de activiteiten van de piraten, omdat de Amerikanen als enige geen verdrag met hen hadden. Dit werd door de Amerikanen opgevat als een bewuste strategie van de Britten om hen dwars te zitten. Niet in de laatste plaats, omdat Lord Dorchester, de gouverneur van Canada, de Indianen ophitste tegen de Amerikanen. Het leidde in februari 1794 tot grote verontwaardiging van zowel republikeinen als federalisten en er gingen steeds meer stemmen op om over te gaan tot commerciële vergelding. Het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden nam dan ook op 25 maart een motie aan om een generaal handelsembargo in te stellen. De republikeinen waren hier nog steeds niet tevreden mee en probeerden nog zwaarder vergeldingsmaatregelen door te drukken die specifiek tegen Engeland gericht waren. Hoewel de Britten met een nieuwe proclamatie de eerdere *orders-in-council* wat afzwakte nam het Huis van Afgevaardigden op 15 april toch een wet aan die alle vormen van handelsverkeer met Engeland verbood. Hamilton c.s. wisten de aanneming van de wet te blokkeren in het Congres, maar de betrekkingen tussen beide landen waren zodanig verslechterd dat de Verenigde Staten nu op de rand van oorlog stond met Engeland. Een dag later besloot Washington op verzoek van Hamilton en de federalisten tot het sturen van een buitengewoon afgezant naar Groot-Brittannië; de Jay missie was geboren.⁹⁸

De republikeinen verzetten zich bitter tegen dit besluit. In de eerste plaats betwistten ze de constitutionele legitimiteit van de aanstelling van Jay, omdat hij tevens de hoogste rechter was in de Verenigde Staten. De republikeinen stelden dat de rechtsprekende macht zich niet met zaken buiten dat beleidsterrein bezig moest houden en al helemaal niet met partijpolitiek. Dit zou tot belangenverstrengeling kunnen leiden en de onafhankelijkheid van de rechtsprekende macht, zoals vastgelegd in de constitutie, in gevaar brengen. De enige manier om dit te waarborgen is door de rechtsprekende macht immuun te maken voor de hoop van beloning en de angst voor straf.⁹⁹ Voorts voorvoelden de republikeinen dat door de aanstelling van een buitengewoon afgezant er waarschijnlijk geen werk meer zou worden gemaakt van vergeldingswetgeving richting de Britten. Ze geloofden dat het hele doel van de aanstelling was geweest om het door de republikeinen gedomineerde Huis van Afgevaardigden vleugellam te maken door de crisis middels een verdrag te beslechten, waar de door de federalisten gedomineerde uitvoerende macht en de Senaat de controle over hadden.¹⁰⁰ *"A bolder party-stroke was never struck. For it certainly is an attempt of a party, which finds they have lost their majority in one branch of the legislature, to make a law by the aid of the other branch and of the executive, under*

⁹⁷ W. N. Chambers, *Political Parties in a New Nation: The American Experience, 1776–1809* (1963) 80.

⁹⁸ J. Combs, *The Jay Treaty* (1970) 116-122.

⁹⁹ G. Tucker, *The Life of Thomas Jefferson, Third President of the United States* (1837) 481.

¹⁰⁰ J. Combs, *The Jay Treaty* (1970) 128.

color of a treaty, which shall bind up the hands of the adverse branch from ever restraining the commerce of their patron nation”, schreef Jefferson daar later over.¹⁰¹ De republikeinen waren niet per definitie tegen onderhandelingen met de Britten, indien gevoerd door iemand die te vertrouwen was. De wijze waarop de federalisten de Anglo-Amerikaanse crisis benaderden, vonden ze gevaarlijk alsmede vernederend na de vele Britse beledigingen. Onderhandelingen openen zonder dat de Amerikanen vergeldingsmaatregelen als stok achter de deur hadden, was in republikeinse ogen de meest vernederende optie die gekozen kon worden, waar de federalisten juist geloofden dat vergeldingsmaatregelen tot oorlog zouden leiden.¹⁰²

Het uiteindelijke verdrag, echter, was geen van beide partijen naar de zin. Zelfs Hamilton noemde het een *‘execrable thing’*.¹⁰³ Jay had weliswaar oorlog voorkomen, maar hij had het Amerikaanse vrijhandelsbeleid uitgeleverd voor een voorkeursbehandeling voor de Amerikaanse commercie in het Britse Rijk en de ontruiming van de Britse forten in het Noordwesten van de Verenigde Staten zoals al was overeengekomen bij het Verdrag van Parijs uit 1783. Ten aanzien van de rechten van de neutrale scheepvaart moesten de Amerikanen door de knieën door de *Rule of 1756* te accepteren, die stipuleerde in feite dat neutralen geen rechten hadden. De Amerikanen werden daarentegen wel gecompenseerd voor de geleden schade door de inbeslagname van hun schepen door de Britten en er werd dus een handelsverdrag gesloten waardoor de Amerikanen met minimale restricties handel konden drijven in het gehele Britse Rijk. Wat de republikeinen overigens extra boos maakte over het verdrag is dat Jay, die een overtuigd tegenstander van slavernij was, uit zichzelf de Amerikaanse eis van compensatie voor de door de Britten gestolen slaven liet vallen. De republikeinen bestonden immers voor een groot deel uit zuidelijke slavenhouders.¹⁰⁴ De storm van kritiek die het verdrag deed opwaaien dreigde bijna de federalistische factie te vernietigen.¹⁰⁵ Jefferson, die het verdrag zag als het verraad van de principes van de Revolutie, omdat hij vond dat de Verenigde Staten zijn onafhankelijkheid had ingeruild voor commerciële voordelen die ten koste gingen van Frankrijk, stelde tevreden vast dat het verdrag *‘completely demolished the monarchical party here’*.¹⁰⁶ Niettegenstaande de strijd die beide facties in de pers voerden om de gunst van de publieke opinie, die toch al op de hand van de republikeinen leek, juichte hij te vroeg. Ondanks dat het verdrag een platform bood, die de republikeinse partij consolideerde, wisten de federalisten de volkswoede ten gunste van hun partij te keren door te wijzen op een Franse belediging inzake de Amerikaanse soevereiniteit, die alles wat de Britten hadden gedaan overschreed. De Britten hadden documenten van Fauchet, de Franse ambassadeur in de V.S., onderschept en doorgespeeld aan de federalisten waaruit bleek dat hij samen met Edmund Randolph, de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, probeerde de totstandkoming van het *Jay Treaty* probeerde te ondermijnen.¹⁰⁷

¹⁰¹ TJ aan James Madison, 21 september 1795.

¹⁰² J. Combs, *The Jay Treaty* (1970) 128.

¹⁰³ L.S. Kaplan, *Jefferson and France* (1967) 65.

¹⁰⁴ F. Cogliano, *Emperor of Liberty; Thomas Jefferson’s Foreign Policy* (2014) 121-122.

¹⁰⁵ L.S. Kaplan, *Jefferson and France* (1967) 65.

¹⁰⁶ F. Cogliano, *Emperor of Liberty; Thomas Jefferson’s Foreign Policy* (2014) 122-123.

¹⁰⁷ L.S. Kaplan, *Jefferson and France* (1967) 65.

Conclusie

Overwegende de concepten en hypothesen uit het theoretisch kader kan het antwoord op de hoofdvraag als volgt geformuleerd worden. Thomas Jefferson geloofde dat de Verenigde Staten en Frankrijk verenigd waren in hun gemeenschappelijke toewijding aan de vrijheid en dat ze door elkaar te steunen het republikanisme over de wereld konden verspreiden.¹⁰⁸ Vanuit zijn idealistische kijk op de wereld zoals vastgelegd in de Amerikaanse Onafhankelijkheidsverklaring was het niet vreemd dat hij de Franse Revolutie steunde, maar de reden om als apologeet op te treden voor de Franse zaak had meer met binnenlandse politieke overwegingen te maken dan de daadwerkelijke situatie in Frankrijk. In de aanloop naar de Franse Revolutie was hij immers niet heel betrokken bij de ontwikkelingen in Frankrijk zoals we gezien hebben en ook in de openingsfase van de Revolutie was hij meer bezig met de ontwikkelingen in de Verenigde Staten dan in Frankrijk. Zo schrijft Tucker dat in de eerste jaren van de Franse Revolutie dat proces nauwelijks een plaats had in de strijd tussen federalisten en republikeinen. De polemiek tussen beide werd vooral beheerst door het financiële beleid van Hamilton en de verdeling van de macht tussen de federale regering en de staten. Pas na de breuk tussen Frankrijk en Engeland doet de Revolutie zichtbaar zijn intrede in de partijstrijd.¹⁰⁹ Vooral na de aankomst van Genet en de intrede in de Amerikaanse politiek van een demagogie naar Frans revolutionair voorbeeld werd de Revolutie het belangrijkste twistpunt tussen de antagonististen. De episode met Genet zorgde er wel voor dat Jefferson zich nooit meer zo expliciet en zonder voorbehoud als voorstander van de Franse Revolutie, inclusief alle excessen, zou uitlaten als in zijn brief aan William Short in januari 1793.

Voor Jefferson stond de Franse Revolutie dan ook niet op zichzelf, maar bestond deze slechts als kwestie in de interne Amerikaanse politiek en als abstract idee van de vrijheid. Voor hem was de Franse Revolutie een middel om het doel van de versterking van republikanisme en constitutionalisme in eigen land en het liberalisme in het buitenland te versterken. Voor wat betreft Jefferson waren dat alle dwarsverbanden die er waren tussen de Amerikaanse en de Franse revoluties. Dat was dan ook de reden om de Franse Revolutie te internaliseren in de Amerikaanse politiek. Mogelijk niet eens helemaal vanuit zijn idealisme inzake de gedeelde waarden van de Franse Revolutie, maar meer nog vanwege zijn anti-Britse houding en zijn pogingen om onder het economische juk van Engeland uit te komen. Dit verklaart dan ook zijn realistische visie in het door hem gevoerde en door anderen in zijn ogen te voeren beleid ten aanzien van de belangen van de Verenigde Staten; die stonden voorop en zouden indien nodig altijd ten koste gaan van mogelijke verdragsverplichtingen jegens Frankrijk. Tegelijkertijd was Jefferson's pro-Franse houding voor een belangrijk deel ingegeven door zijn eigen pro-Franse achterban. De reden voor zijn vertrek uit het kabinet van Washington was mede ingegeven doordat hij dreigde invloed te verliezen bij zijn republikeinse partij, omdat hij als minister van buitenlandse zaken medeverantwoordelijk was voor een beleid dat in de ogen van de republikeinen te veel pro-Brits was.

Uiteindelijk was Jefferson's visie en de ideologie die hij deelde met de republikeinse partij doctrinair van aard: een kleine staat, onvervreembare rechten van het individu, de superioriteit van een agrarische economie en een buitenlandbeleid op basis van een egalitaire democratische ideologie in associatie met de waarden van de Franse Revolutie. Deze doctrine rustte op het socio-economisch fundament van de tweedeling tussen de noordelijke handelselite en de zuidelijke grondbezitters en slavenhouders. Dat maakte de verwezenlijking van zijn visie lastig in een wereld gedomineerd door machtsrealisme. Daarom

¹⁰⁸ F. Cogliano, *Emperor of Liberty; Thomas Jefferson's Foreign Policy* (2014) 125.

¹⁰⁹ G. Tucker, *The Life of Thomas Jefferson, Third President of the United States* (1837) 441.

legden Jefferson en de republikeinen het in de besproken periode ook zo vaak af tegen de federalisten zoals in de discussie rondom het *Jay Treaty*. De federalisten konden de publieke opinie in hun voordeel keren door handig gebruik te maken van de dichotomie tussen het gegeven dat Jefferson weliswaar een harde koers ten aanzien van Engeland voor stond, maar tegelijkertijd weigerde om in het leger te investeren vanwege zijn weerstand tegen een sterke centrale regering.¹¹⁰ Het is allemaal terug te voeren op Jefferson's opvattingen ten aanzien van republikanisme en constitutionalisme, dat zich bijvoorbeeld ook uitte in zijn verzet tegen het idee van Hamilton met betrekking tot *implied powers*. Doordat deze zaken onder druk kwamen te staan door de oorlogshandelingen in Europa leek het alsof Jefferson mee radicaliseerde met de Franse Revolutie, maar een waarschijnlijker conclusie lijkt dat hij radicaliseerde in het overeind houden van de republikeinse doctrine. Met name de doctrine van constitutionalisme is heden ten dage nog zeer actueel in de Amerikaanse politiek zoals wel blijkt uit de huidige discussie over wapenbeheersing in de Verenigde Staten. Vanwege het beleid van Barack Obama voeren de huidige republikeinen – die overigens niets te maken hebben met de republikeinse partij van Jefferson – een campagne om Obama af te zetten, omdat hij onconstitutioneel zou handelen. Zo is Jefferson's nalatenschap tot de dag van vandaag actueel.

¹¹⁰ J. Combs, *The Jay Treaty* (1970) 124-132.

Literatuur

Geraadpleegde archieven:

The Papers of Thomas Jefferson (Gutenberg)

Geraadpleegde werken:

H. Ammon, *The Genet Mission* (1971)

Harry Ammon, 'The Genet Mission and the Development of American Political Parties' in *The Journal of American History*, Vol. 52, No. 4 (1966)

C. G. Bowers, *Jefferson and Hamilton. A classic study of America's greatest antagonists* (1966)

A. H. Bowman, *The Struggle for Neutrality. Franco-American Diplomacy during the Federalist Era* (1974)

W. N. Chambers, *Political Parties in a New Nation: The American Experience, 1776–1809* (1963)

F. Cogliano, *A Companion to Thomas Jefferson* (2011)

F. Cogliano, *Emperor of Liberty; Thomas Jefferson's Foreign Policy* (2014)

J. Combs, *The Jay Treaty* (1970)

J. Haidt, *The Righteous Mind: Why Good People Are Divided By Politics And Religion* (2012)

L.S. Kaplan, *Jefferson and France* (1967)

C. C. O'Brien, *The Long Affair. Thomas Jefferson and the French Revolution 1785-1800* (1996)

E. Sheridan, "The Recall of Edmond Charles Genet: A Study in Transatlantic Politics and Diplomacy", *Diplomatic History*, Vol. 18 (1994)

C. Thomas, *American Neutrality in 1793: A Study in Cabinet Government* (1931)

G. Tucker, *The Life of Thomas Jefferson, Third President of the United States* (1837)